

Směrnice rektora

č. 2 / rok 2015

O ochraně duševního vlastnictví na Technické univerzitě v Liberci a o komercializaci výsledků vědy a výzkumu				
	Jméno:	Funkce:	Datum:	Podpis:
Garant:	doc. Dr. Ing. Pavel Němeček	prorektor		
Právní kontrola:	Mgr. Jana Lánská	právník		
Schválil:	Prof. Dr. Ing. Zdeněk Kůs	rektor		
Revize:	01	účinné od:		
Spisový znak		Skartační znak		

Obsah

1. Všeobecná ustanovení	4
1.1. Předmět úpravy.....	4
1.2. Cíl úpravy	4
1.3. Základní povinnosti zaměstnanců	4
2. Definice pojmů	4
3. Předmět úpravy.....	7
3.1. Průmyslové vlastnictví	7
3.1.1. Spolupráce s obchodními a vědeckovýzkumnými partnery	7
3.1.2. Postup oznámení, uplatnění, ochrany a komerčního využití	8
3.1.3. Oceňování.....	11
3.1.4. Komerční využití	11
3.1.5. Odměňování	12
3.2. Autorská díla	13
3.2.1. Zaměstnanecké dílo	13
3.2.2. Školní dílo	13
3.2.3. Počítačový program.....	14
3.2.4. Dílo vytvořené na objednávku.....	14
3.2.5. Postup oznámení, uplatnění, ochrany a komerčního využití autorského díla, přiměřená odměna autora	14
3.3. Jiné duševní vlastnictví chráněné Občanským zákoníkem.....	15
4. Přechodná a závěrečná ustanovení	15
5. Seznam příloh.....	15

Rozdělovník: určeno děkanům fakult, ředitelům VŠ ústavů, ředitelům účelových zařízení, tajemnicím fakult a VŠ ústavů, vedoucím kateder, ústavů a oddělení, řešitelům V a V, řešitelům zakázek DČ (předá tajemnice).

Kompetenční tabulka

zaměstnanec	Povinnost	kapitola
původce/autor	oznámí výsledek	3.1.2.
	předá podklady potřebné k uplatnění práva na výsledek	3.1.2
	registruje autorský výsledek do RIV/RUV	3.2.5
	popíše výsledek	3.1.2.1.1
	poskytne součinnost a podklady pro přihlášení ochrany	3.1.2.4
zástupce TUL	připravuje jednání Rady	3.1.2
	vede deník a zapisuje oznámení	3.1.2.1
	vyrozumí původce o uplatnění práva	3.1.2.3
	zahájí komunikaci s patentovým zástupcem	3.1.2.4
	ve spolupráci s původcem, kvestorem, partnerem ocení výsledek	3.1.3
	prosazuje uzavření Smlouvy o obchodním využití	3.1.4
vedoucí pracovník	přímý nadřízený původce/autora – dává písemný pokyn k vytvoření díla, připravuje uzavření Dohody o užití počítačového programu	3.2.3.
akademik	posoudí zájem TUL na výkonu práv ze školního díla	3.2.2
	uzavře Licenční smlouvu se studentem	3.2.2
Rada pro komercia- lizaci	připravuje podklady rektorovi pro rozhodnutí o uplatnění práva TUL	3.1.2.3
	poradní orgán rektora	3.1.2.
právník	vypracovává smlouvy uzavírané s partnerem poskytuje právní podporu	3.1.4
zaměstnanec účtár- ny	upozorňuje zástupce TUL na prodlení partnera s placením odměny	3.1.4.2

Seznam použitých zkratk

VaV – věda a výzkum

IS VaV - informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

DČ – doplňková činnost

CŽV – celoživotní vzdělávání

RUV – registr umělecký výstupů

RIV – rejstřík informací o výsledcích

1. Všeobecná ustanovení

1.1. Předmět úpravy

Předmětem této směrnice je stanovení práv a povinností zaměstnanců souvisejících se vznikem, oznámením, uplatněním, ochranou a komercializací výsledků výzkumu, vývoje a inovací a autorských děl na Technické univerzitě v Liberci (dále jen „TUL“)

Tato směrnice je také vnitřní normou, která v souladu s ustanovením §16 odst. 3 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen Zákon č. 130/2002), upravuje způsob využívání výsledků činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích.

1.2. Cíl úpravy

Cílem směrnice je především zavést takové kompetence a postupy, aby byly dodrženy právní předpisy, zejména Občanský zákoník, Zákoník práce, Autorský zákon a zákony upravující průmyslová práva.

Dalším cílem této směrnice je:

- dostatečně systematicky chránit autorsko-právní a průmyslově-právní zájmy TUL;
- nastavit základní pravidla a postupy, které podpoří a významně zefektivní komerční využití výsledků VaV;
- významně posílit a zkvalitnit spolupráci mezi TUL a aplikační sférou.

Tato směrnice rozlišuje mezi vytvořením duševního vlastnictví pouze z činnosti TUL a vytvořením duševního vlastnictví ve spolupráci s obchodním nebo vědeckovýzkumným partnerem (dále jen „partner“). Při spolupráci s partnerem je nutné jej před zahájením spolupráce v písemné formě zavázat k povinnostem ze spolupráce vyplývajícím, zvláště pak upravit práva k duševnímu vlastnictví, které by ze spolupráce mohlo vzniknout. Tato směrnice se přiměřeně vztahuje i na školní díla vytvořena studenty TUL v rámci výuky při plnění studijních povinností.

TUL respektuje svobodu bádání akademických pracovníků a poskytuje podporu a metodickou pomoc při komercializaci výsledků VaV činnosti. Postupy pro komercializaci a ochranu duševního vlastnictví jsou stanoveny dále v této směrnici.

1.3. Základní povinnosti zaměstnanců

Všichni zaměstnanci jsou povinni střežit a ochraňovat duševní vlastnictví vznikající na TUL a zdržet se jakéhokoliv nakládání s ním, zejména nechráněné výsledky zveřejňovat, poskytovat třetím osobám nebo jim je jinak zpřístupňovat. Takovou ochranu jsou povinni poskytnout i teprve vznikajícím výsledkům. Zaměstnanci jsou povinni dbát, aby nedocházelo k porušování práv jiných osob.

2. Definice pojmů

Duševní vlastnictví je souhrn práv k nehmotným statkům, které jsou objektivně smysly vnímatelné a způsobilé být předmětem právních vztahů. Jedná se tedy o hodnotu obsaženou ve výsledku tvůrčí duševní činnosti zaměstnance plněního pracovněprávní úkol nebo studenta plněního studijní povinnosti. Duševním vlastnictvím jsou zejména:

- a) autorská díla
- b) průmyslové vlastnictví

- c) jiné duševní vlastnictví chráněné jinými právními předpisy, zvláště pak zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, v platném znění (dále jen „občanský zákoník“) (obchodní tajemství, know-how, goodwill apod.).

ad a) Autorské dílo je dílo literární, umělecké a vědecké, dále počítačový program, databáze, práva výkonných umělců nebo zvukové a obrazové záznamy, které jsou jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a jsou vyjádřeny v jakékoli objektivně vnímatelné podobě. Rovněž se za autorské dílo považuje dílo vzniklé tvůrčím zpracováním díla jiného, včetně překladu díla do jiného jazyka a sborník (např. časopis, encyklopedie, pásmo, výstava, atd.). Autorské dílo je chráněno již okamžikem vytvoření, a to ve všech svých vývojových stádiích (např. včetně přípravných materiálů), je tedy chráněno neformálně a nevyžaduje žádnou registraci.

Autor je fyzická osoba, která vytvořila autorské dílo a v případě díla souborného jako celku, také fyzická osoba, která je tvůrčím způsobem vybrala nebo uspořádala.

Zaměstnanecké dílo je autorské dílo, které autor nebo skupina autorů vytvořil/li ke splnění svých pracovních povinností, vyplývajících z pracovního či obdobného vztahu k TUL.

Školní dílo je autorské dílo, které student TUL (pro účely této směrnice se za studenta považuje i účastník CŽV) vytvořil ke splnění studijních povinností. Za školní dílo se rovněž obdobně považuje dílo vytvořené účastníkem celoživotního vzdělávání. Specifické postavení mezi školními díly mají **Závěrečné práce**, kterými jsou bakalářské, diplomové nebo disertační práce. Tato díla jsou upravena samostatnou vnitřní normou TUL.

Počítačový program (software) je cokoliv, co není hardware, ale s hardware se používá, zejména sada všech počítačových programů používaných v počítači, které provádějí nějakou činnost. Jedná se o právo duševního vlastnictví chráněné primárně jako literární autorské dílo, současně při naplnění zákonných podmínek však může být chráněno i jako technické řešení např. patentem nebo průmyslovým vzorem.

Ad b) Průmyslové vlastnictví je hodnota obsažená ve výsledku tvůrčí technické činnosti, která je nová a průmyslově (příp. i obchodně) využitelná. Zejména jde o vynálezy (chráněné patenty) a technická řešení (chráněné užitnými vzory), topografie polovodičových výrobků, zlepšovací návrhy, průmyslové vzory, ochranné známky a označení původu. Průmyslové vlastnictví je založeno na registračním principu, tedy ochrana vzniká obvykle až okamžikem zápisu do příslušného rejstříku u Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen „Úřad“).

Původce je fyzická osoba - např. zaměstnanec nebo student, která se podílela na vytvoření výsledku vlastní tvůrčí činností.

Vynález je technické řešení, které je nové, je výsledkem vynálezecké činnosti a je průmyslově využitelné.

Podnikový vynález je vynález vytvořený zaměstnancem/ci ke splnění svých povinností vyplývajících z jeho/jejich pracovního poměru.

Patent je ochrana vynálezu, kterou uděluje Úřad. Majitel patentu má právo vynález využívat, poskytovat licence a má právo převést patent na jinou osobu.

Užitný vzor je forma ochrany pro technická řešení, která jsou nová, přesahují rámec pouhé odborné dovednosti a jsou průmyslově využitelná.

Zlepšovací návrh je technické, výrobní nebo provozní zdokonalení, jakož i řešení problémů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a životního prostředí.

Průmyslový vzor je ochrana vzhledu výrobku nebo jeho části spočívající zejména ve znacích linií, obrysů, barev, tvaru, struktury nebo materiálů výrobku samotného, nebo jeho zdobení.

Ochranná známka je slovní, grafické nebo kombinované označení výrobku nebo služby příp. obalu, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby od výrobků nebo služeb jiné osoby.

Ad c) jiné duševní vlastnictví chráněné jinými právními předpisy, zvláště pak občanským zákoníkem (např. obchodní tajemství, důvěrné informace, know-how, ...). Zpravidla průmyslové vlastnictví z jakéhokoli důvodu neregistrované nebo neregistrovatelné u Úřadu.

Obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s právníkem osobou, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle právníké osoby utajeny a právníká osoba odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.

Důvěrná informace je informace o hospodářské nebo finanční situaci subjektu, která dosud nebyla uveřejněna a jejíž prozrazení třetím osobám by mohlo subjektu způsobit škodu.

Know-how je soubor technických informací, které jsou tajné (nejsou všeobecně známé a dostupné), podstatné (důležité pro celý výrobní proces nebo alespoň jeho podstatnou část) a vhodnou formou identifikovatelné.

Další použité pojmy

Výsledek je výstup z tvůrčí duševní činnosti zaměstnance plnění pracovních úkolů nebo studenta plnění studijní povinnosti.

Výkonem práv se rozumí jakékoli nakládání s majetkovými právy k předmětu duševního vlastnictví.

Komerční využití (komercializace) je způsob užití duševního vlastnictví za účelem dosažení majetkového prospěchu, a to způsobem, kdy TUL zavede výrobu (v rozsahu výroba vlastní, nabídka, prodej a propagace, vč. uvádění na trh, a to ve stanoveném množství výroby nebo prodeje a na určitém území), převodem výsledku, poskytnutím licence, společným vlastnictvím a využíváním s partnerem nebo vnesením výsledku jako vkladu do společné spolupráce s partnerem.

Transfer technologií je komplexní proces přenosu výsledků VaV do hospodářské a společenské praxe s cílem komerčního využití. Hlavní částí tohoto procesu tvoří ochrana duševního vlastnictví a následná komercializace výsledků.

Rejstřík informací o výsledcích (dále jen „RIV“) je jednou z částí (datovou oblastí) IS VaV, ve které jsou shromažďovány informace o výsledcích projektů výzkumu a vývoje a výzkumných záměrů podporovaných z veřejných prostředků podle zákona č. 130/2002 Sb.

Registr uměleckých výstupů (dále jen „RUV“) je registr výsledků tvůrčí umělecké činnosti zaměstnanců a studentů veřejných vysokých škol ČR, který slouží k ověření hodnocení uměleckých výstupů.

Zástupce TUL ve věci transferu technologií (dále jen „Zástupce TUL“) je zaměstnanec TUL pověřený prorektorem pro vědu a výzkum detailně se seznámit s problematikou duševního vlastnictví, problematikou transferu technologií a vzorovými smlouvami TUL a tyto informace poskytovat akademickým pracovníkům TUL a dalším osobám, které jsou zapojeny do komercializace výsledků. Zástupce TUL zprostředkovává komunikaci s patentovým zástupcem a vede evidenci výsledků.

Rada pro komercializaci (dále jen „Rada“) je poradním orgánem rektora ve věci komerčního využití výsledků a plní úkoly plynoucí z účelové podpory komercializace. Radu jmenuje rektor TUL, svolává ji a její jednání řídí prorektor pro vědu a výzkum, materiály k projednání připravuje a administrativu vede Zástupce TUL.

Licenční fond slouží jako rezerva TUL pro financování výzkumu s komerčním potenciálem. Je tvořen z příjmů plynoucích z komerčního využití výsledků.

Spin-off firma – obchodní společnost založená přímo TUL nebo osobou ovládanou TUL (spin-off s podílem TUL) nebo osobou, která ke dni vzniku této společnosti byla zaměstnancem TUL či jinou osobou ovládanou zaměstnancem TUL (spin-off bez podílu TUL), za účelem komerčního využívání duševního vlastnictví TUL.

3. Předmět úpravy

3.1. Průmyslové vlastnictví

TUL v rámci své vzdělávací, vědecké a výzkumné činnosti podporuje všeobecný technologický rozvoj a to samostatně prostřednictvím svých zaměstnanců resp. osob v obdobném vztahu a studentů. TUL dále vstupuje při vytváření výsledků do níže uvedených druhů spolupráce:

3.1.1. Spolupráce s obchodními a vědeckovýzkumnými partnery

Pro zahájení spolupráce TUL používá vzorové smlouvy (dále jen „vzorové smlouvy“). Změny vzorové smlouvy jsou možné jen po dohodě s Právním oddělením TUL a po detailním seznámení právníka s cílem spolupráce.

Součástí smlouvy je vždy i ustanovení o cíli spolupráce (jakého výsledku má být dosaženo a k jakému účelu bude výsledek sloužit), o právech k duševnímu vlastnictví, o povinnostech smluvních stran dodržovat mlčenlivost o utajovaných skutečnostech. Nejde-li o výsledek vytvořený výlučně činností TUL nebo partnera musí smlouva obsahovat ustanovení o výši spoluvlastnických podílů na budoucím výsledku resp. způsob určení velikosti podílů, kdo bude vykonávat majetková práva k duševnímu vlastnictví (tj. užívat výsledek, jakým způsobem a za jakou protihodnotu).

Součástí smlouvy je vždy také výčet výsledků vlastněných nebo spoluvlastněných TUL a partnerem, které budou ke spolupráci použity.

Při navazování spolupráce je nutné, aby v jednací skupině byl vedle jednajícího akademického pracovníka i Zástupce TUL a v případě potřeby také právník. Při navazování spolupráce a je-li to důvodné, zejména když TUL vnáší do spolupráce nechráněné duševní vlastnictví (např. jedinečné nápady nebo postupy), domluví jednající akademický pracovník s partnerem uzavření vzorové Dohody o mlčenlivosti a ochraně informací, pokud takovéto ustanovení nebude již součástí smlouvy o spolupráci.

Zástupce TUL a právník poskytují metodickou pomoc ve všech fázích spolupráce.

Spolupráce s partnerem se ukončuje splněním cíle spolupráce definovaným v příslušné smlouvě, písemně dohodou o skončení smlouvy a vypořádáním vzájemných závazků nebo jiným způsobem ukončení smlouvy dle právního řádu, resp. ustanovení smlouvy.

3.1.1.1. Spolupráce na projektu podporovaném z veřejných prostředků dle zákona č. 130/2002 Sb.

Cíl spolupráce je vytyčen v projektové žádosti a musí být obsažen v příslušné vzorové Smlouvě o účasti na řešení projektu. Součástí takové smlouvy musí být řešení vlastnických práv k výsledkům a autorským dílům a výkon práv k výsledkům dle § 16 zákona 130/2002 Sb.

Výkon práv se před koncem projektu upravuje v dohodě o využití výsledků pomocí vzorové Smlouvy o využití výsledků vědy a výzkumu. Majetková práva se vykonávají u:

- a) výsledku plně financovaného z veřejných prostředků tak, že TUL a partner rozhodnou ve Smlouvě o využití výsledků vědy a výzkumu o formě zpřístupnění výsledku (zejména poskytnutím licence) a jsou povinni zpřístupnit výsledky za stejných podmínek všem zájemcům o jejich využití,
- b) výsledku financovaného z veřejných prostředků ve výši přesahující 50 % a nižší než 100 % výše nákladů projektu tak, že TUL a partner jsou povinni za podmínek stanovených ve Smlouvě o spolupráci případně modifikovaných ve Smlouvě o využití výsledků vědy a výzkumu přednostně poskytnout výsledky těm subjektům, které se na podpoře z neveřejných zdrojů podílely,

- c) výsledku podílově financovaného z veřejných prostředků ve výši dosahující 50 % nebo méně nákladů projektu musí být součástí smlouvy o využití výsledků dohoda o způsobu a termínech využití výsledků s těmi subjekty, které se na podpoře z neveřejných zdrojů podílely.

Nevyužije-li výsledek ani TUL ani partner, nabídnou ho k využití všem zájemcům za nediskriminujících podmínek a za tržní cenu. Zpřístupnění výsledků všem zájemcům je provedeno zveřejněním na webu TUL, alespoň po dobu 14-ti dnů s uvedením podrobných podmínek, které je nutné, pro získání oprávnění využívat výsledky, splnit.

3.1.1.2. Spolupráce smluvní - Doplnková činnost

Cíl spolupráce stanoví partner a musí být obsažen ve vzorové Smlouvě o dílo, doplnková činnost.

Součástí takové smlouvy je i ustanovení o účelu, ke kterému může partner výsledek (dílo) použít. Cílem TUL je stanovit účel tak, aby použití bylo co nejužší, jelikož objednatel je oprávněn výsledek užít pouze k účelu ve smlouvě dohodnutému.

Jednající akademický pracovník spolu se Zástupcem TUL vždy vyvine maximální úsilí o prosazení ustanovení o „narovnání zřejmého nepoměru prospěchu partnera k ceně díla a právo využít díla pro TUL k vědeckému, výzkumnému a pedagogickému účelu“, které obsahuje vzor Smlouvy o dílo, doplnková činnost.

Cena sjednaná ve smlouvě musí zahrnovat veškeré přímé a nepřímé náklady, přiměřený zisk a DPH v zákonné sazbě.

3.1.1.3. Spolupráce smluvní - Společný vývoj

Cíl spolupráce stanoví TUL a partner společně a musí být obsažen ve vzorové Smlouvě o spolupráci.

Součástí takové smlouvy je i ustanovení o právech k duševnímu vlastnictví. Pro výkon práv ze spolupráce platí, že výsledky vytvořené samostatně jsou ve vlastnictví jedné smluvní strany, výsledky vytvořené společně jsou ve spoluvlastnictví obou smluvních stran s tím, že velikost spoluvlastnických podílů si strany upraví smluvně, v případě absence dohody jsou podíly rovné. Na výsledky vytvořené samostatně má druhá strana za odměnu nárok, uplatní-li ho a smluvní strany se dohodnou na odměně, nebude výsledek poskytnut třetím osobám, není-li dohodnuto jinak. V opačném případě může být výsledek nabídnut třetím osobám.

3.1.1.4. Spolupráce se studenty

Akademický pracovník, který zadává vytvoření školního díla, má povinnost předem odborně posoudit, zda vytvořením díla může vzniknout zájem TUL na výkonu práv z díla. V takovém případě uzavře před zahájením činnosti na díle se studentem pracovněprávní vztah, např. dohodu o provedení práce. Uzavřením pracovněprávního vztahu se student stává zaměstnancem a vznikají mu povinnosti podle této směrnice, zejména oznamovací povinnost. Akademický pracovník musí dbát, aby u studentů nedocházelo ke kolizi zaměstnaneckého díla (podnikového vynálezu) a školního díla.

3.1.2. Postup oznámení, uplatnění, ochrany a komerčního využití

Tento článek stanoví postup zaměstnanců a Rady při oznámení, ověření aplikačního potenciálu, uplatnění práva, ochranu a komerční využití výsledku.

Prorektor pro vědu a výzkum (dále jen „prorektor“) na základě svého uvážení předloží Radě výsledky k posouzení. Rada poté vydá doporučení rektorovi, zda by TUL měla uplatnit práva k výsledkům vytvořeným jejími zaměstnanci a dále vydá doporučení o způsobu komercializace výsledku. Rada se schází podle potřeby v souladu s Jednacím řádem Rady pro komercializaci Technické univerzity v Liberci (dále jen „Jednací řád“). Jednání připravuje Zástupce TUL. Z jejího jednání se pořizuje písemný zápis, ve kterém je uvedeno, který výsledek byl posuzován a doporučení:

- a) k uplatnění majetkových práv k výsledku a registraci duševního vlastnictví u Úřadu, případně i v zahraničí,
- b) k ukončení ochrany duševního vlastnictví,
- c) ke komerčnímu využití výsledku dle návrhu původce a
- d) k uzavření smlouvy o výkonu majetkových práv s partnerem.

Členové Rady jsou vázáni mlčenlivostí o skutečnostech, které se dozvěděli v souvislosti s výkonem členství v Radě.

Doporučení rady je doručeno rektorovi TUL jako podklad k jeho rozhodnutí o uplatnění práva k výsledku a způsobu komercializace výsledku.

3.1.2.1. Oznámení

Vytvoří-li původce výsledek, je povinen neprodleně, nejpozději do 30 kalendářních dnů ode dne vytvoření, vyznamovat Zástupce TUL na email dusevniuvlastnictvi@tul.cz na formuláři Oznámení, které je přílohou této směrnice a předat podklady potřebné k posouzení tohoto výsledku (dále jen „**oznamovací povinnost**“). V případě, že je s partnerem uzavřena Dohoda o mlčenlivosti a ochranně informací, Smlouva o spolupráci resp. jiná smluvní ujednání, oznámí takovou skutečnost původce Zástupci TUL a uvede ji do Popisu výsledku. Zástupce TUL, členové Rady i ostatní zaměstnanci, kteří se s Oznámením seznámí, mají povinnost dodržovat mlčenlivost.

Porušení oznamovací povinnosti je porušením pracovních povinností daných Pracovním řádem, které podléhá sankci.

Původce je při vyplnění Oznámení oprávněn požadovat metodickou pomoc od Zástupce TUL a Právnického oddělení TUL. Oznámení musí obsahovat minimální popis výsledku (dále jen „**Popis výsledku**“) a další náležitosti, kterými jsou:

- a) jméno, příjmení, adresa původce/spolupůvodců a jeho/jejich příslušnost k součásti TUL, včetně případných podílů,
- b) popis výsledku – podrobný popis technického řešení, vzhledu, software, atp.,
- c) práva dalších osob k výsledku (zda výsledek vznikl samostatnou činností TUL nebo ve spolupráci),
- d) popis financování výsledku,
- e) stručná analýza komerčního využití výsledku včetně způsobu využití, označení případného partnera- zájemce a krátké shrnutí práv a povinností využití výsledku partnerem-zájemcem,
- f) doporučení k přihlášení výsledku u Úřadu a
- g) možnost ochrany výsledku a návrh financování ochrany.

3.1.2.2. Ověření aplikačního potenciálu nového výsledku před jeho možným využitím v praxi (tzv. **proof-of-concept stage**) a evidence výsledků

Pokud to dovolí časové, finanční a organizační okolnosti a je to účelné vzhledem k charakteru výsledku a předpokládanému způsobu komercializace, přiloží původce k Oznámení prověrku aplikačního a komerčního potenciálu. Pro ověření aplikačního potenciálu výsledku původce zajistí minimálně:

- průzkum trhu a konkurence a
- SWOT analýzu.

Zástupce TUL vede příslušnou dokumentaci, je i nadále nápomocen původci při komercializaci a předkládá výsledky prorektorovi, který rozhodne o dalším postupu.

Zástupce TUL dále vede Deník oznámení předmětů duševního vlastnictví (dále jen „Deník“). Do Deníku řádně zapisuje pod pořadovými čísly jednotlivá Oznámení. Součástí Deníku je i rozhodnutí o každém uplatnění práva na předmět duševního vlastnictví. Kdokoliv má právo do deníku nahlédnout a pořídit si z něj kopii nebo opis. V Deníku nesmí být uveden popis výsledku.

3.1.2.3. Uplatnění práva TUL

O uplatnění práva rozhoduje na základě Oznámení s přihlédnutím k dalším předloženým podkladům rektor TUL Rozhodnutím o uplatnění práva (dále jen „Rozhodnutí“). Veškeré podklady předkládá rektorovi TUL prorektor.

Dojde-li v období od podání Oznámení do Rozhodnutí ke změně nebo dopracování výsledku či změně v návrhu způsobu komerčního využití, je původce povinen předložit Zástupci TUL změněné nebo dopracované Oznámení.

TUL prostřednictvím Zástupce TUL písemně vyrozumí původce ve lhůtě 3 měsíců od doručení Oznámení, zda vůči němu uplatňuje právo na předmět průmyslového vlastnictví (toto ustanovení neplatí pro zlepšovací návrh). Nejedná-li se o zaměstnance TUL, bude původce vyrozuměn písemně na adresu bydliště uvedenou v Oznámení. Jedná-li se o zaměstnance TUL, bude původce vyrozuměn písemně interní poštou TUL. Dokument bude zároveň zaznamenán v elektronickém systému spisové služby a záznam bude odeslán na příslušný spisový uzel původce. Neuplatní-li TUL ve stanovené lhůtě vůči původci své právo, přechází toto právo zpět na původce. V takovém případě TUL zajistí mlčenlivost o výsledku.

Bude-li právo uplatněno, ale ochrana (registrace výsledku u státního orgánu) nebude požadována nebo udělena, mají zaměstnanci s výsledkem seznámení povinnost chránit ho jako know-how, (tj. zejména ho nesdělovat jiným osobám), v souladu s částí 3.3. Jiné duševní vlastnictví chráněné Občanským zákoníkem této směrnice. Na tuto povinnost jsou upozorněni nadřízeným pracovníkem.

3.1.2.4. Ochrana

TUL zajišťuje u výsledků, na které uplatnila právo dle předchozího odstavce národní, případně mezinárodní ochranu výsledků prostřednictvím patentového zástupce na základě Rozhodnutí rektora. S patentovým zástupcem komunikuje Zástupce TUL v součinnosti s původcem.

Původce, nebo kterýkoliv ze spolupůvodců jsou povinni poskytnout veškerou součinnost a podklady Zástupci TUL nebo patentovému zástupci při zpracování přihlášky a popisu předmětu duševního vlastnictví. Dále jsou povinni před zveřejněním předkládat Zástupci TUL jako podklady pro přihlášku výsledku všechny rukopisy publikací, zpráv, anotace přednášek a ostatní sdělení, ať již v písemné či elektronické podobě, jejichž jsou autorem či spoluautorem v případě, že se tyto dokumenty týkají výsledku a jsou nezbytné pro přihlášení výsledku. Původce je povinen na oddělení OUC spolu s první fakturou za přihlášku předmětu duševního vlastnictví zaslat kopii Oznámení.

Všechny náklady související s ochrannou jsou hrazeny fakultami, ústavu nebo pracovišti dle příslušnosti původce a to jak poplatky hrazené do udělení ochrany, tak po celou dobu platnosti ochrany, není-li písemně domluveno jinak, např. formou smlouvy o spolupráci. Odmítne-li fakulta, ústav nebo pracoviště podle příslušnosti původce poplatky hradit, budou hrazeny z licenčního fondu TUL. Pracoviště původce pak ztrácí nárok na podíl z výnosů, které jsou celé příjmem licenčního fondu.

Originály sdělení o zápisu do příslušného rejstříku nebo osvědčení o zápisu jsou uloženy u Zástupce TUL.

Zástupce TUL má povinnost ve spolupráci s patentovým zástupcem dbát o udržování ochrany.

Výnosy z duševního vlastnictví jsou vedeny na analytických účtech podle druhu duševního vlastnictví (autorská díla - ostatní, autorská díla – počítačový program, průmyslové vlastnictví – ostatní, průmyslové vlastnictví – patenty, průmyslové vlastnictví – užité vzory, jiné duševní vlastnic-

tví chráněné jinými právními předpisy, zvláště pak OZ), který původce vyznačí na průvodce faktury. Náklady související s ochranou jsou uhrazovány a evidovány jednotlivými součástmi podle příslušnosti původce, a to po celou dobu platnosti ochrany.

O ukončení ochrany rozhoduje rektor s přihlédnutím k doporučení původce, děkana nebo ředitele součásti, která hradí náklady ochrany, případně doporučení Rady. Nevyhoví-li rektor návrhu, je povinen hradit náklady ochrany z licenčního fondu. Pracoviště původce pak ztrácí nárok na podíl z výnosů, které jsou celé příjmem licenčního fondu.

3.1.2.5. Užívání

TUL ve všech vztazích prosazuje své právo na bezplatné vědecké, výzkumné a pedagogické využití výsledků. Komerční využití poskytuje TUL především svým partnerům na základě předem sjednaných práv a povinností v písemných smlouvách, pokud nebude dohodnuto jinak.

3.1.3. Oceňování

Původce ve spolupráci se zástupcem TUL, kvestorem, případně u spoluvlastnictví výsledku s partnerem ocení výsledek:

- a) nákladovou cenou - určenou na základě součtu veškerých prokazatelných nákladů na vytvoření a ochranu výsledku. Cena se skládá ze součtu nákladů přímých, kterými jsou náklady osobní na všechny původce výsledku, cestovní náhrady původců a další přímé náklady jako jsou náklady materiálové, na služby s vytvořením výsledku spojenými (zejména externí dodávky a služby atd.) a náklady na ochranu výsledku a dále nákladů nepřímých (režie). Tato cena je rozhodná pro vklad do účetnictví TUL.
- b) tržní cenou – rozhodná cena pro komerční využití výsledku (nelze použít u poskytování licence). Tato cena je určená na základě analýzy trhu.

3.1.4. Komerční využití

Je-li v Oznámení výsledku podle 3.1.2.1 uvedeno jeho možné komerční využití, přihlédne k němu a o způsobu využití rozhodne rektor na základě výše uvedené dokumentace, případně doporučení Rady.

Při respektování povinností daných § 16 zákona č. 130/2002 Sb., které jsou uvedeny v části 3.1.1.1. směrnice, existují na TUL následující možnosti využití výsledku:

- a) převod výsledku,
- b) poskytnutí licence,
- c) společné vlastnictví a využívání s partnerem dle Smlouvy o spolupráci,
- d) jiné, jehož uplatnění vyžaduje konzultaci s Právním oddělením.

Nebyl-li způsob komerčního využití a odměna za něj domluvena ve Smlouvě o spolupráci, požádá Zástupce TUL společně s původcem Právní oddělení o přípravu příslušné smlouvy a seznámí právníka s cílem a předmětem smlouvy.

3.1.4.1. Převod výsledku

Výsledek se převádí v případě, že není ze strany TUL zájem na udržení ochrany výsledku, zejména v případě, kdy náklady na ochranu převyšují výnosy z výsledku. Převod výsledku by měl být méně častým způsobem využití.

3.1.4.2. Poskytnutí licence

Poskytnutí licence je preferovaným způsobem komerčního využití výsledku, jelikož výsledek zůstává v majetku TUL a vytváří nové výnosy.

Odměnu za poskytnutí licence je vhodné stanovit jako procento z výnosů resp. realizovaného objemu výroby (ROV se rozumí objem finančního vyjádření tržeb bez daně z přidané hodnoty aplikované ve smyslu zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty, v platném znění, realizovaných z výroby povinného) licencovaného výsledku za kalendářní období. Odměnu nelze stanovit jako procento ze zisku.

Není-li výše uvedené stanovení odměny vhodné, odměna za poskytnutí licence se stanoví jako procento z hodnoty duševního vlastnictví oceněného dle části 3.1.3. této směrnice, není-li domluveno jinak. Odměna za poskytnutí licence nesmí ročně klesnout pod náklady na ochranu výsledku.

Licenci je možné udělit i na nechráněné výsledky, jestliže se partner zaváže k mlčenlivosti a ochraně takového výsledku jeho utajením před jinými osobami.

3.1.4.3. Společné vlastnictví a využívání s partnerem

Práva a povinnosti společného vlastnictví a využití výsledků musí být upraveny ve smlouvě o spolupráci a není-li jí, tak v jiné smlouvě vytvořené Právním oddělením po důkladném seznámení se s cíli TUL a partnera.

TUL je v případě potřeby oprávněna vytvářet právnické osoby, které by se zabývaly komerčním využitím výsledků (spin-off firmy). Je-li TUL spoluvlastníkem výsledku vytvořeného spoluprací s partnerem, může usilovat o majetkový podíl v obchodní společnosti vytvořené partnerem za účelem komerčního využití.

V takovém případě může být vkladem ze strany TUL pouze oceněné duševní vlastnictví vzniklé ze spolupráce s partnerem. Zakládací dokument obchodní společnosti musí TUL umožnit náhled do hospodaření s majetkem společnosti.

3.1.4.4. Vnesení výsledku jako vkladu do společné spolupráce výzkumu, vývoje a inovací s partnerem

V rámci dobré obchodní nebo vědeckovýzkumné spolupráce může původce navrhnout vnesení výsledku vytvořeného výlučně činností TUL do nové spolupráce namísto poskytnutí finančních prostředků. Takový vklad musí být oceněn podle 3.1.3. a vyjádřen ve smlouvě, která podrobně upraví způsob nakládání s takto vneseným výsledkem. Zároveň takové ujednání nesmí být v rozporu s právy jiných osob (např. u výhradní licence udělené jinému partnerovi nelze).

3.1.5. Odměňování

3.1.5.1. Přiměřená odměna

Původce podnikového vynálezu, na nějž zaměstnavatel, na základě rozhodnutí rektora, uplatnil právo na výsledek má právo na přiměřenou odměnu ve výši 2-5 % z hodnoty vynálezu oceněné původcem. Vedoucí pracovník původce/původců je povinen při stanovení výše odměny zohlednit technický a hospodářský význam vynálezu, přínos dosažený jeho možným využitím nebo uplatněním, materiální podíl zaměstnavatele na vytvoření vynálezu a rozsah pracovních úkolů původce.

3.1.5.2. Dodatečná odměna

Jestliže je výsledek obchodně využit, zejména je-li poskytnuta licence a dostane-li se již vyplacená odměna dle odst. 3.1.5.1. do zjevného nepoměru s přínosem dosaženým komerčním využitím výsledku, má původce právo na dodatečné vypořádání. Pro stanovení výše dodatečné odměny původci platí, že:

- a) odměna je určena procentuálně z výnosu TUL z komerčního využití po zdanění a po odpočtu nákladů spojených s přihlášením a udržováním ochrany, které se vztahují k období vyplacení odměny (dále jen "čistý výnos"),

- b) čistý výnos se dělí mezi původce a TUL podle následujícího klíče: odměna původcům - nejvýše 50%, TUL (pracoviště původců) – nejméně 40%, TUL (centrální prostředky, zejména licenční fond) – 10%. V případě více spolupůvodců je možné jednotlivým původcům stanovit odlišnou výši odměny a to v poměru v jakém se podíleli na komercializaci výsledku.
- c) dodatečná odměna není považována za mzdu ve smyslu zákoníku práce, jedná se o odměnu svého druhu a jako taková se nezahrnuje do průměrného výdělku zaměstnance.

3.2. Autorská díla

Na úpravu autorskoprávní problematiky se kromě speciální úpravy v této části, užije přiměřeně úprava obsažená v části 3.1. Průmyslové vlastnictví této směrnice. Nakladatelská činnost, resp. uzavírání nakladatelských licenčních smluv, stejně tak i úprava zveřejňování závěrečných prací je upravena samostatnými interními normami TUL.

TUL v rámci své činnosti využívá autorská díla v podobě zaměstnaneckého díla, školního díla, díla na objednávku, popř. autorská díla na základě licenčních smluv. Autorská práva k dílu vznikají autorovi okamžikem vytvoření díla, tj. okamžikem kdy je dílo zachyceno v objektivně vnímatelné podobě. Zaměstnanec je povinen bez zbytečného odkladu TUL oznámit vytvoření díla. V případě vytvoření díla více zaměstnanci, musí být součástí oznámení dohoda o spoluautorství.

3.2.1. Zaměstnanecké dílo

Není-li sjednáno jinak, TUL vykonává k zaměstnaneckým dílům svým jménem a na svůj účet autorova majetková práva k dílu, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu k zaměstnavateli. Vytvoření takového díla vyplývá z pracovní náplně uvedené v pracovní smlouvě resp. dohodě nebo z písemného pokynu vedoucího pracovníka, kterým byl zaměstnanci uložen úkol takového díla vytvořit. Pokud nebylo dostatečně jasně prokázáno, že dílo bylo vytvořeno ke splnění pracovních povinností, nejedná se o zaměstnanecké dílo a v případě zájmu o takovéto autorské dílo ze strany TUL, musí být s autorem uzavřena licenční smlouva.

Autorova osobnostní práva k zaměstnaneckému dílu zůstávají zachována. TUL je oprávněna dílo zveřejnit, upravit, zpracovat, dokončit, přeložit, spojit s jiným dílem, zařadit do díla souborného, užít, poskytnout oprávnění k užití třetí osobě (licenci) nebo postoupit právo výkonu třetí osobě. Skončením pracovněprávního vztahu nebo vztahu obdobného zůstávají výše uvedená práva zachována.

3.2.2. Školní dílo

Díla vytvořená k plnění studijních povinností studenty bakalářského, magisterského nebo doktorského studijního programu realizovaného fakultou resp. součástí. Školní dílo má zpravidla podobu bakalářské, diplomové, disertační, seminární nebo obdobné práce, počítačového programu, uměleckého díla (např. sochařská, malířská, textilní díla atd.), apod. Pokud se studentem není uzavřena dohoda dle odst. 3.1.1.4. této směrnice zůstávají studentovi vedle osobnostních práv zachována i práva majetková. TUL je ze zákona oprávněna užít školní dílo k výuce nebo ke své vlastní vnitřní potřebě. Akademický pracovník je povinen zajišťovat komunikaci se studentem ve věcech školního díla.

TUL není oprávněna toto dílo rozmnožovat, půjčovat (s výjimkou plnění povinností vztahujících se na závěrečné práce dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách) nebo ho vydávat. Pro tyto účely je nutné, aby akademický pracovník ve spolupráci s Právním oddělením uzavřel se studentem Smlouvu licenční, školní dílo, na jejíž uzavření má TUL za obvyklých podmínek ze zákona právo. Odpírá-li student udělit svolení bez závažného důvodu, může se TUL domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Tento krok je nutné předem konzultovat s Právním oddělením. Pokud se TUL se studentem nedohodne jinak, může student svoje dílo užívat či poskytovat jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy TUL. TUL je oprávněna požadovat po studentovi, který komerčně využívá své dílo, úhradu nákladů (zvláště pak materiálních a personál-

ních), které na vytvoření díla vynaložila, a to až do skutečné výše podle velikosti dosaženého výdělku studenta.

TUL podporuje účast studentů na soutěžích pořádaných obchodními partnery a dalšími osobami (jedná se zejména o návrhy technických řešení, oděvů, architektonické či urbanistické studie apod. zadávané firmami). Zaměstnanec jednající s partnerem má povinnost usilovat o prosazení prohlášení „Toto dílo vzniklo za přispění Technické univerzity v Liberci“ na vytvořené dílo, popřípadě na propagační materiály k dílu či jeho obal, jinak ale nevstupuje do smluvního vztahu studenta s partnerem. TUL prostřednictvím Zástupce TUL napomáhá rozšíření spolupráce mezi studentem a partnerem. Toto dílo má povahu školního díla, pokud bylo vytvářeno v souvislosti s plněním studijních povinností studenta, popřípadě se jedná o soutěžní dílo, resp. dílo vytvořené na objednávku. Toto je nutné vždy individuálně posoudit ve vztahu ke konkrétnímu případu.

3.2.3. Počítačový program

Zvláštní postavení mezi autorskými díly má počítačový program. Počítačový program vytvořený autorem ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu k zaměstnavateli, je považovaný za zaměstnanecké dílo i tehdy, byl-li vytvořen na objednávku 3. subjektu. Nastává právní fikce a objednatel se v tomto případě považuje za zaměstnavatele se všemi oprávněními, které pro zaměstnavatele z AZ vyplývají (stává se vykonavatelem majetkových práv k programu). V případě, kdy je počítačový program vytvořen na základě smlouvy o dílo a ve smlouvě je uvedena jako zhotovitel TUL (nikoli samotný autor), nedochází k výše uvedené fikci a TUL zůstává v postavení vykonavatele majetkových práv, kdy právo výkonu je oprávněna převést na třetí subjekt – objednatel, pouze se souhlasem autora. Bez tohoto souhlasu je TUL oprávněna objednateli poskytnout pouze licenční oprávnění k výkonu. Vedoucí zaměstnanec autora je tedy povinen v případě potřeby zajistit písemný souhlas zaměstnance opravňující TUL postoupit právo výkonu majetkových práv, které náleží TUL jako zaměstnavateli, třetí osobě – objednateli programu.

3.2.4 Dílo vytvořené na objednávku

Jedná se o autorské dílo vytvořené pro TUL třetími subjekty nebo TUL pro třetí subjekty (dále jen „objednatel“) na základě smlouvy o dílo, resp. autorské smlouvy o dílo. Zpravidla se bude jednat o zaměstnanecké dílo, kdy vykonavatelem majetkových práv je zaměstnavatel. Objednatel je oprávněn dílo vytvořené na objednávku užít pouze k účelu, který vyplývá ze smlouvy. Pokud by objednatel měl zájem užít dílo nad rámec účelu vyplývajícího ze smlouvy, lze dílo užít pouze na základě licenční smlouvy, kterou je nutné připravit ve spolupráci s Právním oddělením.

3.2.5. Postup oznámení, uplatnění, ochrany a komerčního využití autorského díla, přiměřená odměna autora

Vytvořil-li zaměstnanec při plnění úkolů vyplývajících z jeho pracovního poměru k TUL autorské dílo, je povinen ho registrovat do RIV resp. RUV a jako vykonavatele majetkových práv zapsat TUL. Tím splní oznamovací povinnost. To neplatí u software, u kterého se postupuje jako pro průmyslové výsledky. Porušení oznamovací povinnosti je porušením pracovních povinností daných Pracovním řádem, které podléhá sankci.

Autor zaměstnaneckého díla má vůči TUL právo na přiměřenou dodatečnou odměnu, jestliže se vyplacená mzda resp. odměna dostane do zjevného nepoměru k zisku z využití práv k zaměstnaneckému dílu a významu takového díla pro dosažení takové zisku (toto neplatí u počítačového programu). Pro stanovení výše dodatečné odměny autora platí, že:

- a) odměna je určena procentuálně z čistého výnosu TUL z komerčního využití,
- b) čistý výnos se dělí mezi autory a TUL podle následujícího klíče: odměna autorům - nejvýše 50%, TUL (pracoviště autorů) – nejméně 40%, TUL (centrální prostředky, zejména licenční fond) – 10%.)

- c) dodatečná přiměřená odměna není považována za mzdu ve smyslu zákoníku práce, jedná se o odměnu svého druhu a jako taková se nezahrnuje do průměrného výdělku zaměstnance.

3.3. Jiné duševní vlastnictví chráněné Občanským zákoníkem

Předměty duševního vlastnictví vytvořené zaměstnanci TUL jsou považovány za duševní vlastnictví TUL, není-li dohodnuto jinak. Předměty duševního vlastnictví, které nenaplní definici autorského díla, ani se nejedná o průmyslověprávní instituty zapisované Úřadem do veřejného rejstříku, jsou nehmotné statky chráněné jednotlivými ustanoveními Občanského zákoníku a dalšími předpisy (např. Obchodní tajemství, důvěrné informace, know-how).

Veškeré informace o duševním vlastnictví spadajícím do této části, jsou důvěrné a třetím osobám mohou být sdělovány pouze po předchozím uzavření Smlouvy o mlčenlivosti. Všichni zaměstnanci, kteří se s předměty duševního vlastnictví seznámí, jsou povinni dodržovat mlčenlivost až do okamžiku, než budou této povinnosti vedoucím zaměstnancem zproštěni.

Informace tvořící obchodní tajemství resp. know-how jsou důvěrnými informacemi dle zákoníku práce. Vedoucí zaměstnanec je povinen duševní vlastnictví, které je předmětem obchodního tajemství a které vzniklo na jeho pracovišti odpovídajícím způsobem utajit a to ve vztahu k zaměstnancům TUL a třetím osobám a stanoví okruh osob oprávněných s předměty obchodního tajemství nakládat. Oznamovací povinnost, resp. další ustanovení dle části 3.1. Průmyslová práva této směrnice se uplatní obdobně.

Předměty, které obsahují skutečnosti, jež jsou obchodním tajemstvím zaměstnavatele, je zakázáno bez souhlasu TUL zveřejňovat, rozmnožovat a jakýmkoli jiným způsobem s nimi nakládat.

4. Přechodná a závěrečná ustanovení

Interní audit je oprávněn kontrolovat a hodnotit dodržování dané normy.

Právní oddělení je pověřeno výkladem ustanovení této normy.

Tato směrnice ruší směrnici rektora č. 2/2010 ze dne 5. 10. 2010

5. Seznam příloh

1. Oznámení o vytvoření výsledku
2. Dohoda o mlčenlivosti
3. Smlouva o spolupráci
4. Smlouva o účasti na řešení projektu
5. Smlouva o dílo – doplňková činnost, autorská
6. Smlouvy licenční, Smlouva licenční – školní dílo
7. Smlouva o spoluvlastnictví duševního vlastnictví
8. Souhlas zaměstnance s převodem práv k počítačovému programu

Aktuální znění smluv je možné stáhnout po přihlášení na webu TUL v sekci Zaměstnanci-Formuláře-Vzory smluv